

Усаченко О., студентка,
ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж», м. Київ
Науковий керівник: Мельник Я. Я., к.ю.н.

СУДОВА ПРАКТИКА, ЯК ДЖЕРЕЛО СІМЕЙНОГО ПРАВА: ДЕЯКІ КОЛІЗІЙНІ ПИТАННЯ

Судова практика є важливим нормативним регулятором врегулювання правовідносин в силу того, що найбільш ефективніше та оперативніше здатна урегулювати ті колізійні питання, що з'являються в правозастосовчому процесі. Проте сімейне законодавство вказує на такі, як форму (джерело) сімейного права, за допомогою якого можливо врегулювати сімейні правовідносини.

Ідея постановки питання про дослідження джерел (форм) сімейного права не є новою. Адже тією чи іншою мірою була предметом наукового пошуку серед дослідників-фахівців (В. А. Ватрас [2, с. 164-168], О. М. Клименко [4, с. 46-50], Ю. С. Червоний [5, с. 57-66], В. К. Антошкіна та М. М. Сібільов [7, с. 42-63], тощо). Утім, не вирішення питань, які стосуються із місцем судової практики в правовому регулюванні сімейних правовідносин, зумовлює вкрай важливу гостроту актуальності чим ставить потребу в проведенні дослідження.

У теорії права, під юридичною практикою розуміють матеріально-утворюючу сторону правотворчої, право реалізаційної і особливо правозастосовної діяльності суб'єктів правових відносин, в процесі якої здійснюється процедура та набувається досвід нормативного та індивідуального регулювання публічно-правових та соціально-значимих суспільних відносин [6; 1, с. 18]. Її розділяють на (1) поточну; (2) прецедентну; (3) узагальнюючу [6; 1, с. 18]. В той же час, судові акти в самому загальному вигляді є офіційними письмовими документами, які містять правовий припис суду, що націлений на здійснення функцій суду і досягнення завдань та цілей у його діяльності. Виділяють судові акти індивідуальної та загальної дії [3, с. 278].

В той же час ч. 1 ст. 10 СК України допускається врегулювання сімейних правовідносин завдяки іншим нормативно-правовим актам. Відповідної вказівки на застосування судової практики не має, хоча з огляду на зміст цивільного процесуального законодавства, можливо вказати на те, що судова практика по сімейним та цивільним справам є джерелом сімейного права (ст. 8 СК України, ст.ст. 2, 8, 214, 360-7 ЦПК України). Отже, рішення Верховного Суду України є тими судовими актами, які мають не тільки правозастосовний характер (прецедентний), але й є джерелами для врегулювання сімейних правовідносин. А поточна практика суду не має обов'язкового значення для врегулювання сімейних

правовідносин, адже не є джерелом сімейного права.

Разом з тим, Закон України «Про застосування практики ЄС та виконання його рішень» № 3477-IV від 23.02.2006 р. зобов'язує застосовувати суд при вирішенні спірних правовідносин у цивільному судочинстві рішення ЄС.

Неможливо не вказати і на Рішення Конституційного Суду України, які теж є джерелом права для врегулювання сімейних правовідносин у тому числі, адже відповідно до ст. 152 Конституції України «...закони, інші правові акти або їх окремі положення, що визнані неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення Конституційним Судом України рішення про їх неконституційність...». А вже відповідно до ст. 69 Закону України «Про Конституційний Суд України» № 422/96-ВР від 16.10.1996 р. «...рішення і висновки Конституційного Суду України рівною мірою є обов'язковими до виконання...».

Втім, варто взяти до уваги те, що будь якому нормативно-правовому акту як і судовому акту притаманна властивість ієрархічності. А це означає, що насправді виникає вкрай суттєва колізія у ієрархічності застосування наведених судових актів, як джерел сімейного права, оскільки з поміж їх статусності вирізняється суттєва конкуренція між собою. Адже рівень їх прийняття та статус вказує на те, що такі є обов'язковими для виконання правозастосувачем (в даному випадку відповідним судом вищестоящої інстанції), а це викликає щонайменше дихотомію та нестабільність прецедентної судової практики в рамках врегулювання сімейних правовідносин.

Отже, виходячи із вищевикладеного ми приходимо до висновку, що слід суттєво змінити законодавство із вказівкою на те, що слід надати перевагу практиці ЄС з прав людини у врегулюванні сімейних правовідносин. Це буде наближати нас до європейських стандартів у захисті прав людини та її основоположних свобод, чим сприятиме єдності судової практики та виконання взятих на себе державою Україна міжнародних зобов'язань.

Література

1. Актуальные проблемы теории государства и права: хрестоматия / авт.-сост. В. М. Баранова, О. Б. Купцова. – М.: Юрлитинформ, 2012. – 368 с.
2. Ватрас В. А. Місце міжнародних договорів України в системі джерел сімейного права / В. А. Ватрас // Приватне право і підприємництво. – 2015. – Вип. 14. – С. 164-168.
3. Проблемы теории государства и права: учеб. / под ред. А. В. Малько. – М.: Юрлит-информ, 2012. – 592 с.
4. Сімейний кодекс України: науково-практичний коментар / за заг. ред. С. Я. Фурси. – К.: Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2008. – 1248 с.
5. Сімейне право України: підруч. / за ред. Ю. С. Червоного. – К.: Істина, 2004. – 400 с.

6. Рожнов А. П. Правоприменительная практика как нетрадиционный источник российского права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / А. П. Рожнов. – Волгоград, 2003. – 31 с.

7. Харьковская цивилистическая школа: антология семейного права: монография / В. К. Антошкина, В. И. Борисова, И. В. Жилинкова и др.; под общ. ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. – Х.: Право, 2013. – 240 с.

УДК 347.133.2 (043.2)

Утехіна І. С., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ КОНТРАКТАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Цивільно-правовий договір контрактації сільськогосподарської продукції, у сучасному світі не такий популярний як інші договори, що передбачені в Цивільному кодексі України. Тому науковці не зосереджують на ньому увагу, хоча в ньому є свої особливості.

Перш за все треба зазначити, що договір контрактації сільськогосподарської продукції регулюється Розділом III, Параграфом 4 і становить лише 1 статтю – 713 Цивільного кодексу України.

У зв'язку з переходом до ринкових відносин втратило своє значення планування закупок продукції, вирощеної сільськогосподарськими організаціями. Реформа економічних відносин супроводжувалася перетворенням радгоспів і колгоспів у господарські товариства, виробничі кооперативи, утворенням селянських (фермерських) господарств заснованих на приватній власності. Нині здійснюються лише закупівлі матеріальних цінностей, у тому числі сільськогосподарської продукції і продовольства для формування запасів державного матеріального резерву, на утримання Збройних Сил України, виправних установ і мобілізаційних резервів.

Особливості державних закупівель сільськогосподарської продукції шляхом укладення договору контрактації визначені в статтях 272-274 Господарського кодексу України. В нормах цих статей міститься загальна характеристика державних закупівель сільськогосподарської продукції за договорами контрактації, а також дається вказівка на особливості цього виду договорів. Головна особливість полягає в тому, що за договорами контрактації здійснюються державні закупівлі сільськогосподарської продукції на підставі державного замовлення на її поставку.

У сфері контрактаційних відносин норми Цивільного кодексу України